

**Dövlət orqanlarında dövlət qulluğuna qəbul üzrə
test imtahanının təşkili, keçirilməsi, qiymətləndirilmənin
aparılması və inzibati
vəzifələrin təsnifatı üzrə keçid ballarının müəyyən edilməsi**

QAYDALARI

I. Ümumi müddəalar

1. Bu Qaydalar “Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 28-ci maddəsinə və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 24 iyun tarixli 108 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Dövlət orqanlarında dövlət qulluğuna müsabiqə vasitəsilə qəbul Qaydaları”nın 8-ci bəndinə əsasən hazırlanmışdır və dövlət orqanlarında inzibati vəzifələrin altıncı-doqquzuncu təsnifatlarına uyğun olan vəzifələr üzrə dövlət qulluğuna qəbul məqsədi ilə test imtahanının təşkili, keçirilməsi, qiymətləndirilmənin aparılması qaydalarını və inzibati vəzifələrin təsnifatı üzrə keçid ballarını müəyyən edir.
2. Test imtahanının (bundan sonra - imtahan) məqsədi dövlət qulluğuna qəbul edilmək üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiyada (bundan sonra – Komissiya) namizəd kimi qeydiyyatdan keçmiş Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının (bundan sonra – namizədlər) dünyagörüşü, o cümlədən Azərbaycan haqqında ümumi biliklərinin, Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyi və informasiya texnologiyalarından istifadə üzrə biliklərinin və məntiqi düşünmə qabiliyyətlərinin yoxlanılmasıdır.
3. İnzibati vəzifələrin altıncı-yeddinci təsnifatları üzrə imtahanda toplanılması mümkün olan balın 50 faizindən, səkkizinci-doqquzuncu təsnifatları üzrə isə imtahanda toplanılması mümkün olan balın 40 faizindən az bal toplamış və

ya imtahan nəticəsi ləğv edilmiş namizəd imtahan verdiyi gündən altı ay müddətində elan edilən müsabiqələr üzrə namizəd kimi qeydiyyatdan keçə və müsabiqələrdə iştirak edə bilməz.

4. İmtahan Komissiya tərəfindən qanunçuluq, obyektivlik, bərabərlik, şəffaflıq və aşkarlıq prinsipləri əsasında keçirilir.

II. Test imtahanının təşkili və keçirilməsi

5. İmtahanın yeri və tarixi Komissiya tərəfindən müəyyən edilir və imtahanın keçirilməsinə azı 3 gün qalmış namizədlərə bu barədə məlumat verilir.

6. İmtahan informasiya təhlükəsizliyinə riayət edilmək şərti ilə xüsusi proqram təminatı vasitəsi ilə keçirilir.

7. İmtahanın təşkilinə və keçirilməsinə məsul olan imtahan personalı, onun tərkibi və vəzifələri Komissiya tərəfindən müəyyən edilir.

8. İmtahanda namizəd şəxsiyyətini təsdiq edən sənədi təqdim etməklə qeydiyyatdan keçir və imtahan zalında müəyyən edilmiş qaydada yerləşdirilir.

9. Namizədlərin imtahan zalında yerləşdirilməsi prosesi başa çatdıqdan sonra onlar imtahan personalı tərəfindən imtahanın keçirilməsi qaydaları, namizədlərin hüquq və vəzifələri, müəyyən edilmiş qadağalar haqqında məlumatlandırılır. Namizədlərin hüquq və vəzifələri, imtahanın təşkili və keçirilməsi ilə bağlı qadağalar Komissiya tərəfindən müəyyən edilir.

10. İmtahanın keçirildiyi müddətdə müəyyən edilmiş qaydalara riayət etməyən namizədlər imtahan zalından kənarlaşdırılır və onların imtahanda əldə etdiyi nəticələr ləğv edilir.

11. İmtahanda namizədlər tərəfindən 100 test tapşırığının (bundan sonra - imtahan testinin) yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulur.

12. İmtahan testi aşağıdakı test bloklarından ibarət olur:

12.1. dünyagörüşü, o cümlədən Azərbaycan haqqında ümumi biliklərin yoxlanılması üçün 15 test tapşırığından ibarət test bloku;

12.2. qanunvericilik üzrə biliklərin yoxlanılması üçün 40 test tapşırığından ibarət test bloku;

12.3. informasiya texnologiyalarından istifadə üzrə biliklərin yoxlanılması üçün 15 test tapşırığından ibarət test bloku;

12.4. məntiqi düşünmə qabiliyyətinin yoxlanılması üçün 30 test tapşırığından ibarət test bloku;

12.5. zərurət olduqda Komissiya tərəfindən imtahan testinin müəyyən hissəsi peşə-ixtisas üzrə bilikləri yoxlayan test tapşırıqları ilə əvəz edilə bilər.

13. Namizədlərə imtahan testinin yerinə yetirilməsi üçün 2 saat 30 dəqiqə vaxt ayrılır. Ayrılmış vaxt qurtardıqda imtahan başa çatmış hesab edilir. Namizəd imtahanı müəyyən edilmiş vaxtdan tez başa çatdırırsa və bu zaman başa çatdırılmış imtahanın yenidən davam etdirilməsinə yol verilmir.

14. Texniki səbəblərdən imtahanın davam etdirilməsi mümkün olmadıqda imtahan təxirə salınır və müəyyən edilmiş vaxtda davam etdirilə bilər.

15. Namizədə imtahanın nəticəsinə dair arayış verilir. Arayışda namizəd, onun iddia etdiyi vakant vəzifə, səhv və düzgün yerinə yetirilmiş test tapşırıqları haqqında məlumat, test imtahanından toplanmış yekun bal, nəticə və digər məlumatlar göstərilir.

III. Qiymətləndirilmənin aparılması və inzibati vəzifələrin təsnifatı üzrə keçid balları

16. İmtahanda namizədə təqdim edilən test tapşırıqlarına verilmiş hər bir düzgün cavab 1 balla qiymətləndirilir.

17. İnzibati vəzifələrin altıncı - yeddinci təsnifatlarına uyğun olan vəzifələr üzrə təqdim olunan 100 test tapşırığından ibarət imtahan testinin 80 faizini, eyni zamanda məntiqi düşünmə qabiliyyətinin yoxlanılması üçün təqdim edilən 30 test tapşırığından ibarət test blokunun 50 faizini düzgün cavablandırmış namizəd imtahanı müvəffəqiyyətlə vermiş hesab edilir.

18. İnzibati vəzifələrin səkkizinci - doqquzuncu təsnifatlarına uyğun olan vəzifələr üzrə təqdim olunan 100 test tapşırığından ibarət imtahan testinin 70 faizini, eyni zamanda məntiqi düşünmə qabiliyyətinin yoxlanılması üçün təqdim olunan 30 test tapşırığından ibarət test blokunun 40 faizini düzgün cavablandırmış namizəd imtahanı müvəffəqiyyətlə vermiş hesab edilir. İnzibati vəzifələrin altıncı - yeddinci təsnifatlarına uyğun olan vəzifələr üzrə test imtahanından uğur qazanmayan, lakin inzibati vəzifələrin səkkizinci - doqquzuncu təsnifatlarına uyğun olan vəzifələr üzrə test imtahanını müvəffəqiyyətlə vermək üçün müəyyən edilmiş tələblərə cavab verən namizəd vəzifənin tutulması şərtləri nəzərə alınmaqla inzibati vəzifələrin səkkizinci - doqquzuncu təsnifatlarına uyğun olan vəzifələrin tutulması üçün keçirilən müsabiqənin müsahibə mərhələsində iştirak edə bilər.

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən vətəndaşlar aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- ərizə
- şəxsiyyəti təsdiq edən sənədin surəti
- kadrlar uçotunun şəxsi vərəqəsi
- ali təhsil haqqında sənədin surəti
- əmək kitabçasının surəti
- ixtisas dərəcəsini təsdiq edən sənədlərin surəti (olduğu təqdirdə)
- sağlamlıq haqqında arayış
- ağ fonlu rəngli fotosəkil 4 ədəd (2 ədəd 3 x 4, 2 ədəd 4 x 6)

Qeydlər:

- *Şəxsiyyəti təsdiq edən sənədin surəti notarial qaydada, ali təhsil haqqında sənədin surəti notarial qaydada və ya bu sənədi təqdim edən ali təhsil müəssisəsi tərəfindən, əmək kitabçasının surəti notarial qaydada və ya şəxsin işlədiyi sonuncu təşkilat tərəfindən, ixtisas dərəcəsini təsdiq edən sənədlərin (olduğu təqdirdə) surəti isə dövlət orqanı tərəfindən təsdiq edilməlidir.*
- *1993-cü ildən sonrakı dövrlərdə xarici dövlətlərin təhsil müəssisələri tərəfindən verilmiş ali təhsil haqqında sənədlər “Xarici dövlətlərin ali təhsil sahəsində ixtisaslarının tanınması və ekvivalentliyinin müəyyən edilməsi (nostrifikasiyası) Qaydaları”na uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi tərəfindən müvafiq şəhadətnamə ilə təsdiq edilməlidir.*
- *Ali təhsilini başa vurmuş, lakin ali təhsil haqqında sənədini əldə etməmiş vətəndaşlar bitirdikləri ali təhsil müəssisəsinin müvafiq arayışını (ixtisas istiqaməti və ixtisas göstərilməklə) təqdim etməklə müsabiqədə iştirak edə bilərlər.*
- *Yalnız son 6 ay ərzində əldə edilmiş sağlamlıq haqqında arayış qəbul edilir.*
- *Kadrlar uçotunun şəxsi vərəqəsi vətəndaş tərəfindən əl ilə doldurulmalı və hazırkı dövrü əhatə etməlidir.*
- *Fotosəkillərin hamısı eyni olmalı və hazırkı dövrü əhatə etməlidir.*

Müsabiqə test imtahanı və söhbətdən ibarətdir. Test imtahanının keçirilmə vaxtı və test imtahanı sualları Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiyanın rəsmi internet saytında yerləşdiriləcəkdir. Test imtahanında mümkün baldan ən azı 80 faizini toplamış namizəd imtahanı müvəffəqiyyətlə vermiş hesab edilir və söhbətə buraxılır. Söhbət namizədin bilik səviyyəsini, peşə hazırlığını, ümumi dünyagörüşünü və zəruri olan digər keyfiyyətlərini yoxlamaqla vəzifəyə uyğunluğunun müəyyən edilməsi məqsədi daşıyır. Söhbətin nəticələri balla qiymətləndirilir. Müsabiqəyə dair ətraflı məlumat almaq üçün Komissiyanın internet saytını izləyə bilərsiniz: csc@csc.gov.az
Əlaqə telefonları: 465-87-93, 465-87-94,

QANUNVERİCİLİK ÜZRƏ PROQRAM

(8-9-ci təsnifat inzibati vəzifələr üzrə)

1. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası

Xalq hakimiyyəti

Hakimiyyətin mənbəyi. Xalqın suverenliyi. Ümumxalq səsverməsi — referendum yolu ilə həll edilən məsələlər. Xalqı təmsil etmək hüququ. Xalqın vahidliyi. Hakimiyyətin mənimsənilməsinə yol verilməməsi.

Dövlətin əsasları

Azərbaycan dövləti: Azərbaycan dövlətinin səciyyəvi xüsusiyyəti, dövlət hakimiyyəti məhdudlaşır. Azərbaycan dövlətinin başçısı. Silahlı Qüvvələr. Beynəlxalq münasibətlərin prinsipləri. Ərazi. Dövlətin ali məqsədi. Mülkiyyət. Təbii ehtiyatlar. İqtisadi inkişaf və dövlət. Sosial inkişaf və dövlət. Ailə, uşaqlar və dövlət. Din və dövlət. Pul vahidi. Dövlətin borclarına qoyulan məhdudiyyətlər. Dövlət dili. Paytaxt. Azərbaycan dövlətinin rəmzləri

Əsas insan və vətəndaş hüquqları və azadlıqları

İnsan və vətəndaş hüquqlarının və azadlıqlarının əsas prinsipi. Bərabərlik hüququ. İnsan və vətəndaş hüquqlarının və azadlıqlarının müdafiəsi. Yaşamaq hüququ. Azadlıq hüququ. Mülkiyyət hüququ. Əqli mülkiyyət hüququ. Təhlükəsiz yaşamaq hüququ. Şəxsi toxunulmazlıq hüququ. Mənzil toxunulmazlığı hüququ. Nikah hüququ. Əmək hüququ. Tətil hüququ. İstirahət hüququ. Sosial təminat hüququ. Sağlam ətraf mühitdə yaşamaq hüququ. Mədəniyyət hüququ. Sağlamlığın qorunması hüququ. Təhsil hüququ. Mənzil hüququ. Milli mənsubiyyət hüququ. Ana dilindən istifadə hüququ. Şərəf və ləyaqətin müdafiəsi hüququ. Fikir və söz azadlığı. Vicdan azadlığı. Sərbəst toplaşmaq azadlığı. Məlumat azadlığı. Yaradıcılıq azadlığı. Vətəndaşlıq hüququ. Vətəndaşlıq hüququnun təminatı. Cəmiyyətin və dövlətin siyasi həyatında iştirak hüququ. Dövlətin idarə olunmasında iştirak etmək hüququ. Seçki hüququ. Müraciət etmək hüququ. Birləşmək hüququ. Azad sahibkarlıq hüququ. Hüquq və azadlıqların məhkəmə təminatı. Hüquqi yardım almaq hüququ. Məhkəmə aidiyyətinin dəyişdirilməsinə yol verilməməsi. Təqsirsizlik prezumpsiyası. Bir cinayətə görə təkrarən məhkum etməyə yol verilməməsi. Məhkəməyə təkrar müraciət hüququ. Qohumların əleyhinə ifadə verməyə məcbur etməyə yol verilməməsi. Tutulan, həbsə

alınan və cinayət törədilməsində ittiham edilənlərin hüquqları. Zərərin ödənilməsinə tələb etmək hüququ. Əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin hüquqları. Siyasi sığınacaq hüququ. İnsan və vətəndaş hüquqlarının və azadlıqlarının təminatı.

Vətəndaşların əsas vəzifələri

Vətəndaşların vəzifələrinin əsası. Vergilər və başqa dövlət ödənişləri. Vətənə sədaqət. Dövlət rəmzlərinə hörmət. Vətəni müdafiə. Tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması. Ətraf mühitin qorunması. Qanuna zidd vəzifələrin icrasına yol verilməməsi. Məsuliyyət.

Qanunvericilik hakimiyyəti.

Qanunvericilik hakimiyyətinin həyata keçirilməsi. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin say tərkibi. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatlarının seçkilərinin əsasları. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi çağırışının səlahiyyət müddəti. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatlığına namizədlərə aid tələblər. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatlarının seçkilərinin nəticələrinin yoxlanılması və təsdiqi. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatlarının səlahiyyətinin bitməsi. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin sessiyaları: Milli Məclisin sessiyaları, ilk iclasının çağırılması, növbədən kənar sessiyaları, sessiyaların iclaslarının keçirilmə forması. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatlığından məhrum etmə və Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatlarının səlahiyyətlərinin itirilməsi. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatlarının toxunulmazlığı. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatının məsuliyyətə cəlb olunmasına qoyulan qadağanlar. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin işinin təşkili. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin aktları. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin müəyyən etdiyi ümumi qaydalar: Milli Məclis tərəfindən müəyyən edilən ümumi qaydalara dair 83 və 63 səs çoxluğu ilə qəbul edilən qanunlar, müəyyən edilən ümumi qaydalara əlavələr edilməsi. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin həll etdiyi məsələlər: Milli Məclisin həll etdiyi məsələlərə dair qəbul edilən qanunlar və qərarlar, həll etdiyi məsələlərə əlavələr edilməsi. Qanunvericilik təşəbbüsü hüququ: qanunvericilik təşəbbüsü hüququnun mənsubiyyəti və həyata keçirilməsi, qanun və qərar layihələrinin müzakirəyə çıxarılması və səsə qoyulması müddəti, layihələrdə dəyişikliklər. Qanunların imzalanmaq üçün təqdim olunması

müddəti. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin aktlarının qüvvəyə minməsi.

İcra hakimiyyəti

İcra hakimiyyətinin mənsubiyyəti. Azərbaycan Respublikasının Prezidentliyinə namizədlərə aid tələblər. Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərinin əsasları və yekunları: Prezidentin seçilməsi, səlahiyyət müddətinin uzadılması, seçkilərin yekunlarının elan edilməsi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilmiş şəxsin andı. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin öz səlahiyyətlərini daimi icra edə bilməməsi. Azərbaycan Respublikası Prezidenti vəzifədən getdikdə onun səlahiyyətlərinin icrası: növbədənkənar Prezident seçkiləri, Prezidentin səlahiyyətlərinin icrası. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin toxunulmazlığı. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin vəzifədən kənarlaşdırılması. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təminatı. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətləri. Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən qanunların imzalanması. Hərbi vəziyyət elan edilməsi. Fövqəladə vəziyyət tətbiq edilməsi. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktları. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin statusu. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin tərkibi. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin istefası. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin iclasları. Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin təyin edilməsi qaydası. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin səlahiyyətləri. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin aktları. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin üzvlüyünə namizədlərə dair tələblər. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin üzvlərinə aid tələblər. Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin toxunulmazlığı. Yerlərdə icra hakimiyyəti.

Məhkəmə hakimiyyəti

Məhkəmə hakimiyyətinin həyata keçirilməsi. Hakimliyə namizədlərə aid tələblər. Hakimlərin müstəqilliyi. Ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsinin əsas prinsipləri və şərtləri. Hakimlərin toxunulmazlığı. Məhkəmə qərarları və onların icrası. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Məhkəməsi: Konstitusiyaya Məhkəməsi hakimlərinin sayı, təyin edilməsi, Konstitusiyaya Məhkəməsinin həll etdiyi məsələlər, Konstitusiyaya və qanunların şərhə, Konstitusiyaya Məhkəməsinə şikayət,

müraciət, sorğu verilməsi, qanunlar, digər aktlar və onların ayrı-ayrı müddələrinin və hökumətlərarası müqavilələrin qüvvədən düşməsi, dövlətlərarası müqavilələrin qüvvəyə minməməsi. Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsi. Azərbaycan Respublikasının apellyasiya məhkəmələri. Azərbaycan Respublikasının Prokurorluğu.

Naxçıvan Muxtar Respublikası

Naxçıvan Muxtar Respublikasının statusu. Naxçıvan Muxtar Respublikasında hakimiyyətlərin bölünməsi. Naxçıvan Muxtar Respublikasının ali vəzifəli şəxsi. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin müəyyən etdiyi ümumi qaydalar və həll etdiyi məsələlər: Ali Məclisin müəyyən etdiyi ümumi qaydalar və həll etdiyi məsələlər, bu məsələlərə dair qanunlar və qərarların qəbul edilməsi. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabineti: Nazirlər Kabinetinin tərkibi, Baş nazirin təyin edilməsi, Nazirlər Kabinetinin həll etdiyi məsələlər və qəbul etdiyi aktlar. Naxçıvan Muxtar Respublikasında yerli icra hakimiyyəti.

Bələdiyyələr

Yerlərdə özünüidarənin təşkili. Bələdiyyələrin işinin təşkili. Bələdiyyələrin səlahiyyətləri. Bələdiyyələrin qərarları. Bələdiyyələrin müstəqilliyinin təminatı.

Qanunvericilik sistemi

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının hüquqi qüvvəsi. Azərbaycan Respublikasının qanunvericilik sistemində daxil olan aktlar. Normativ hüquqi aktlar. Bələdiyyə aktları. Beynəlxalq aktların hüquqi qüvvəsi.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dəyişikliklər

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dəyişikliklərin qəbul edilməsi qaydası. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının mətnində dəyişikliklərin təklif edilməsi qaydası. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin səlahiyyətlərinin məhdudlaşdırılması. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dəyişikliklər təklif edilməsi təşəbbüsünün məhdudlaşdırılması.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına əlavələr

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına əlavələrin qəbul edilməsi qaydası. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasına əlavələrin təklif

edilməsi təşəbbüsü. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına əlavələrin *təklif edilməsi təşəbbüsünün məhdudlaşdırılması*.

Ədəbiyyat

[Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası. 12 noyabr 1995-ci il.](#)

2. Dövlət qulluğuna dair qanunvericilik

2.1. Dövlət qulluğu haqqında AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Ümumi müddəalar

Qanunun məqsədi. Dövlət qulluğu: anlayışı, kimlərə şamil olunur, dövlət qulluğunun xüsusi növü. Dövlət qulluğunun əsas vəzifələri. Dövlət qulluğunun prinsipləri. Dövlət qulluğunu idarəetmə orqanları. Dövlət qulluğu haqqında qanunvericilik.

Dövlət orqanları

Dövlət orqanı anlayışı. Dövlət orqanlarının təsnifatı.

Dövlət qulluğu vəzifəsi

Dövlət qulluğu vəzifəsinin anlayışı. Dövlət orqanlarında vəzifələrin təsnifatı. İnzibati və yardımçı vəzifələrin təsnifatı. İnzibati və yardımçı vəzifələrin təsnifat toplusu. İnzibati və yardımçı vəzifələrə aid ixtisas tələbləri.

Dövlət qulluqçusu

Dövlət qulluqçusu. Dövlət qulluqçusunun andı. Dövlət qulluqçularının ixtisas dərəcələri. İxtisas dərəcələrinin verilməsi və onlardan məhrum edilmə. Dövlət qulluqçusunun əsas vəzifələri. Dövlət qulluqçusunun əsas hüquqları. Dövlət qulluğu ilə əlaqədar məhdudiyətlər. Dövlət qulluqçuları üçün təminatlar: təminatlar, dövlət qulluqçusunun aşağı maaşlı vəzifəyə keçirilməsi, dövlət hakimiyyəti orqanlarının, habelə dövlət orqanları rəhbərliyinin tərkibinin dəyişməsinin nəticəsi. Dövlət məvacibi. Dövlət qulluqçusunun təcrübə, yenidən hazırlanma və ixtisasartırma keçməsi: əlavə peşə təhsili, onun qulluq stajına daxil edilməsi, təcrübə, yenidən hazırlanma və ixtisasartırma keçmə üçün əsaslar. Dövlət qulluqçularının pensiya təminatı: pensiya təminatı üçün əsas və onun qaydası, pensiyanın məbləği və xidmət illərinin minimum həddi, ömürlük müavinət, dövlət qulluqçusu, yaxud pensiyaçı öldükdən

sonra pensiyanın ödənilməsi məsələsi. Dövlət qulluqçularının mükafatlandırılması. Dövlət qulluqçusunun məsuliyyəti: məsuliyyətin səbəbləri, tənbeh tədbirlərinin növü və tətbiqi, araşdırma və xidməti yoxlama, tənbeh tədbirinin verilməsi müddəti, tənbeh tədbirinin tətbiq edilməsi barədə əmrdən şikayət. Qanunsuz göstərişin yerinə yetirilməsi üstündə dövlət qulluqçusunun məsuliyyəti.

Dövlət qulluğu keçmə

Dövlət qulluğuna qəbul edilmək hüququ. Dövlət qulluğuna qəbul: dövlət qulluğuna qəbulun əsasları, müsabiqə, namizədlərin təqdimatı və vəzifəyə təyin edilməsi, staj və sınaq müddətinin tətbiqi məsələsi, daimi dövlət qulluğu. İnzibati vəzifələrin tutulması: inzibati vəzifələrin tutulması yolları. Dövlət qulluğunun şərtləri: iş vaxtı, məzuniyyət, xidməti ezamiyyətə göndərilən və ya müvəqqəti olaraq başqa yerə qulluğa keçirilən dövlət qulluqçusunun təminatları. Dövlət qulluqçularının fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi: müddəti, məqsədi, nəticələrinin nəzərə alınması, həyata keçirilməsi, qiymətləndirilmə meyarları və verilən qiymətlər, qiymətləndirmənin nəticələrinin rəsmiləşdirilməsi və saxlanması, qiymətləndirilmə qaydalarına dair normativ hüquqi aktların qəbulu. Dövlət qulluqçusunun attestasiyası. Dövlət qulluğunda irəli çəkilmək hüququ. Dövlət qulluğuna xitam verilməsi: dövlət qulluğuna xitam verilmə üçün əsaslar, dövlət qulluqçusu müvafiq qanunvericiliyə uyğun olaraq pensiya yaşına çatmasına görə öz arzusu ilə dövlət qulluğundan çıxdıqda təminatı, dövlət qulluğundan çıxma barədə ərizə verildikdə dövlət qulluğunun davam etdirilməsi məsələsi.

Yekun müddəalar

Dövlət qulluğu keçmənin digər məsələləri. Qanunun qüvvəyə minməsi.

Ədəbiyyat

1. [“Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 21 iyul 2000-ci il, № 926-IQ](#)
2. [“Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 22 dekabr tarixli 497 nömrəli Fərmanı – 2-ci bənd.](#)
3. [“Azərbaycan Respublikasının bəzi qanunvericilik aktlarında dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2006-cı il 3 mart tarixli, 78-III QD nömrəli Qanununun tətbiq edilməsi haqqında”](#)

[Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 25 may tarixli 407 nömrəli Fərmanı](#) –2-ci bənd.

4. [Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 3 oktyabr tarixli 830 nömrəli Fərmanı](#) – 2-ci bənd.

2.2 Dövlət orqanlarında dövlət qulluğuna müsabiqə vasitəsilə qəbul Qaydaları

Dövlət qulluğuna qəbulun əsasları, müsabiqə, vakant vəzifələrin tutulmasının ümumi şərtləri, müsabiqədə iştirak üçün sənədlərin qəbulu, sənədlərin yoxlanılması, müsabiqədən kənarlaşdırılma, test imtahanının təşkili, keçirilməsi, qiymətləndirilmənin aparılması qaydalarının və inzibati vəzifələrin təsnifatı üzrə keçid ballarının müəyyən edilməsi, namizədin müsahibəyə buraxılması, müsahibə komissiyası, müsahibənin keçirilməsi qaydaları və keçid ballarının müəyyən edilməsi, müsabiqənin yekununa dair qərar, namizədlərin təqdimatı və vəzifəyə təyin edilməsi, staj və sınaq müddətinin tətbiqi məsələsi, daimi dövlət qulluğu, ehtiyat kadr, apellyasiya şikayəti və onun araşdırılması.

Ədəbiyyat

1. [Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 24 iyun tarixli 108 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Dövlət orqanlarında dövlət qulluğuna müsabiqə vasitəsilə qəbul Qaydaları”](#).

3. Dövlət qulluqçularının etik davranış qaydaları haqqında AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Ümumi müddəalar

Qanunun əhatə dairəsi. Qanunun məqsədləri. Xidməti davranışın hüquqi tənzimlənməsi.

Etik davranış qaydaları

Vicdanlı davranış. Peşəkarlıq və fərdi məsuliyyətin artırılması. Loyallıq. İctimai etimad. İnsanların hüquq, azadlıq və qanuni maraqlarına, şərəf və ləyaqətinə və işgüzar nüfuzuna hörmət. Hüquqi şəxslərin işgüzar nüfuzuna hörmət. Mədəni davranış. Əmr, sərəncam və ya tapşırıqların yerinə yetirilməsi. Qərəzsizlik. Maddi və qeyri-maddi nemətlərin, imtiyazların və ya güzəştlərin əldə edilməsinə yol verilməməsi. Korrupsiyanın qarşısının alınması. Hədiyyə alma ilə əlaqədar məhdudiyətlər. Maraqlar toqquşmasının qarşısının alınması. Əmlakdan istifadə. Məlumatlardan istifadə. İctimai və ya siyasi fəaliyyət.

Etik davranış qaydalarının həyata keçirilməsinin təmin olunması

Təminatlar sistemi. Etik davranış qaydalarına əməl olunmasına nəzarət. Dövlət orqanının rəhbəri tərəfindən nəzarət. Nəzarət orqanının səlahiyyətləri. Etik davranış qaydalarının pozulmasına görə məsuliyyət.

Ədəbiyyat

["Dövlət qulluqçularının etik davranış qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 31 may 2007-ci il, № 352-IIIQ](#)

4. Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Ümumi müddəalar

Korrupsiyanın anlayışı. Korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmaların subyektləri. Qanunun tətbiq dairəsi. Korrupsiyaya qarşı mübarizəni həyata keçirən orqanlar.

Korrupsiyanın qarşısının alınması

Maliyyə xarakterli tələblər. Maliyyə xarakterli tələblərin pozulmasına görə məsuliyyət. Yaxın qohumların birgə işləməsinə yol verilməməsi. Hədiyyə alma ilə əlaqədar məhdudiyyətlər.

Korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalar və bu hüquqpozmalara görə məsuliyyət

Korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalar. Korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalara görə vəzifəli şəxslərin məsuliyyəti. Korrupsiya hüquqpozmalarına görə fiziki və ya hüquqi şəxslərin məsuliyyəti.

Korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmaların nəticələrinin aradan qaldırılması

Qanunsuz əldə edilmiş əmlakın götürülməsi və qanunsuz əldə edilmiş imtiyaz və ya güzəştlərin dəyərinin ödənilməsi. Korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalar nəticəsində qəbul olunmuş aktların ləğv edilməsi.

Ədəbiyyat

["Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 13 yanvar 2004-cü il, № 580-IIQ](#)

5. Məlumat azadlığı haqqında AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Məlumat azadlığı. Məlumat azadlığının təminatı. Qanunun təyinatı. Məlumat münasibətlərinin subyektləri. Məlumat azadlığının həyata keçirilməsinin əsas prinsipləri. Məlumatın əldə edilməsi üçün təminatlar.

Məlumat mənbələri. Məlumatın əldə edilməsi. Açıq məlumatın əldə edilməsi. Alınması məhdudlaşdırılan məlumat. Məlumatın əldə edilməsi barədə müraciət. Məlumatın əldə edilməsi ilə əlaqədar şikayət etmək hüququ. Şəxsiyyət haqqında məlumat. Şəxsiyyətin onun haqqında toplanmış məlumatla tanış olmaq hüququ. Bu Qanunun tələblərinin pozulmasına görə məsuliyyət.

Ədəbiyyat

[“Məlumat azadlığı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 19 iyun 1998-ci il, № 505-IQ](#)

6. Vətəndaşların müraciətlərinə baxılması qaydası haqqında AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Müraciət etmək hüququ. Vətəndaşların müraciətlərinə baxılması qaydası haqqında qanunvericilik. Əsas anlayışlar. Qanuna aid olmayan sahələr. Dövlət hakimiyyəti orqanlarının, idarələrin, təşkilatların, müəssisələrin vəzifələri. Vətəndaşların qəbul edilmə qaydası. Müraciətə baxılması qaydası. Müraciətlə bağlı kargüzarlığın aparılma qaydası. Qərardan şikayət etmək hüququ. Müraciətə baxılma müddət. Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət. Əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin müraciətlərinə baxılması qaydası.

Ədəbiyyat

[“Vətəndaşların müraciətlərinə baxılması qaydası haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 10 iyun 1997-ci il, № 314-IQ](#)

7. Azərbaycan Respublikasında dövlət dili haqqında AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Ümumi müddəalar

Dövlət dilinin hüquqi statusu. Azərbaycan Respublikasında dövlət dili haqqında qanunvericilik. Dövlət dilinin işlənməsi, qorunması və inkişafı sahəsində dövlətin əsas vəzifələri

Dövlət dilinin işlənməsi, qorunması və inkişafı

Dövlət dilinin rəsmi mərasimlərdə işlənməsi. Dövlət dilinin təhsil sahəsində işlənməsi. Dövlət dilinin televiziya və radio yayımlarında işlənməsi. Dövlət dilinin xidmət sahələrində, reklam və elanlarda işlənməsi. Dövlət dilinin xüsusi adlarda işlənməsi. İnzibati ərazi bölgüsü ilə əlaqədar dövlət dilindən istifadə. Coğrafi obyektlərin adlarında dövlət dilinin işlədilməsi. Dövlət dilinin hüquq mühafizə orqanlarında, Silahlı Qüvvələrdə, notariat fəaliyyətində, inzibati icraatda, məhkəmə icraatında və inzibati xətəlar üzrə icraatda işlənməsi. Dövlət dilinin beynəlxalq yazışmalarda işlənməsi. Dövlət dilinin normaları. Dövlət dilinin əlifbası.

Dövlət dilinin nəşriyyat işində işlənməsi. Dövlət dilinin vətəndaşların şəxsiyyətini təsdiq edən rəsmi və vahid nümunəli sənədlərdə işlədilməsi. Dövlət dilinin dövlət hakimiyyəti və yerli özünüidarəetmə orqanlarının, hüquqi şəxslərin, onların nümayəndəliklərinin və filiallarının, idarələrin adında işlədilməsi. Dövlət dilinin qorunması və inkişafı.

Yekun müddəaları

Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət.

Ədəbiyyat

[“Azərbaycan Respublikasında dövlət dili haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 30 sentyabr 2002-ci il № 365-IIQ](#)

8. Dövlət hakimiyyəti orqanlarında, idarə, təşkilat və müəssisələrində kargüzarlığın aparılmasına dair Təlimat
(Bu proqramda “Təlimat” müəyyən ixtisarlara verilmişdir və test imtahanında yalnız aşağıda göstərilmiş mövzular (bəndlər) üzrə namizədlərin bilikləri yoxlanılacaq)

Təlimatın tələblərinə riayət olunmasına nəzarət.

Ümumi müddəalar

Kargüzarlığın aparılması qaydalarına riayət olunmasına nəzarət, kargüzarlıq xidmətinin vəzifələri, mərkəzləşdirilmiş və mərkəzləşdirilməmiş kargüzarlıq sistemi.

Sənədlərin hazırlanması üçün ümumi tələblər

Göndərilən sənədlərdə göstərilən rekvizitlər, təşkilat daxilində sənədin razılaşdırılması və viza.

Sənədlərin rəsmiləşdirilməsi üçün ümumi tələblər

Rəsmiləşdirmənin həyata keçirilməsi, sənədin imzalanması, iki və ya daha artıq şəxsin məsuliyyət daşdığı sənədlərin rəsmiləşdirilməsi, sənədlərin təsdiq edilməsi, sənədlərə möhür vurulması.

Kompüter (makina) üsulu ilə hazırlanan sənədlərə olan tələblər

Təşkilatın adının və onun struktur bölməsinin adının yazılışı, böyük hərflə yazılması qanunvericilikdə bilavasitə nəzərdə tutulan vəzifələr, vəzifə adlarının yazılışı.

Sənədlərə əlavələrin (qoşmaların) edilməsi qaydası

Sənədlərə edilən əlavələr, sənədlərə əlavə edilən qoşma.

Sənədlərin surətlərinin çıxarılması, çoxaldılması və stenoqrafiya işləri

Sənədlərin surətlərinin çıxarılması və onların aidiyyəti tərəflərə verilməsi.

Qərarların hazırlanması və tərtib edilməsi

Qərarın qəbul edilməsi və onun mətni, qərarın şərh və sərəncam hissəsi, qəbul edilmiş qərarların imzası.

Sərəncamların hazırlanması və tərtib edilməsi

Sərəncamı mətni, sərəncamın imzalanması.

Əmrlərin hazırlanması və tərtib edilməsi

Əmrin şərh və sərəncam hissəsi.

Protokolların hazırlanması və tərtib edilməsi

Protokolun yazılması və onun giriş və əsas hissəsi, protokolun imzalanması.

Arayışların və məlumat və rəqədlərinin hazırlanması və tərtib edilməsi

Arayışın hissələri, arayışın imzalanması, vətəndaşların xahişi ilə arayışın tərtib olunması.

Aktın hazırlanması və tərtib edilməsi

Aktın hissələri, aktın giriş və əsas hissəsi, aktın imzalanması.

Məktub, teleqram və telefotoqramın hazırlanması və tərtib edilməsi

Məktublərin tərtib edilməsi, məktubun hissələri, teleqram.

Sənədlərin dövriyyəsinin təşkili

Sənədlərdə dərkənar, daxil olmuş sənədlərə rəhbərlik tərəfindən baxılması, sənədin əsas icraçısı, daxili sənədlərin hazırlanması, sərəncam mahiyyətli sənədlərin layihələrinin imzalanması.

Sənədlərin icrasına nəzarətin təşkili

Sənədlərin icrasına nəzarət, sənədlərin icrasına nəzarətin həyata keçirilməsi, sənədlərin xüsusi nəzarətə götürülməsi, sənədlərdə xüsusi icra müddətinin müəyyən olunması.

Ədəbiyyat

[Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2003-cü il 27 sentyabr tarixli 935 №-li Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Dövlət hakimiyyəti orqanlarında, idarə, təşkilat və müəssisələrində kargüzarlığın aparılmasına dair Təlimat”.](#)

9. Azərbaycan Respublikasının dövlət rəmzlərinə dair qanunvericilik

9.1. Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının istifadəsi qaydaları haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağına hörmət göstərilməsi ilə bağlı vəzifələr. Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının qaldırılmalı olduğu yerlər. Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının yerləşdirilməli olduğu yerlər. Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının təsvirinin istifadəsi. Azərbaycan Respublikası Dövlət bayra-

ğının digər yerlərdə istifadəsi. Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının rəsmi tədbirlər zamanı istifadəsi. Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının matəm günlərində və matəm mərasimlərində istifadəsi. Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının digər bayraqlarla birgə qaldırılması (asılməsi) və ya yerləşdirilməsi. Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının istifadəsinə dair tələblər. Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının istifadəsinə dair məhdudiyətlər. Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı haqqında qanunvericiliyin pozulmasına görə məsuliyyət. Yekun müddəaları.

Ədəbiyyat

[“Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının istifadəsi qaydaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 8 iyun 2004-cü il № 683-IIQ](#)

- 9.2. [Azərbaycan Respublikasının 1993-cü il 23 fevral tarixli 516 nömrəli Qanun ilə təsdiq edilmiş “Dövlət gerbi haqqında Əsasnamə”.](#)
- 9.3. [Azərbaycan Respublikasının 1991-ci il 5 fevral tarixli 17—XII nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş “Dövlət bayrağı haqqında Əsasnamə”.](#)
- 9.4. [Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin 1993-cü il 2 mart tarixli 525 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının Dövlət himni haqqında Əsasnamə”.](#)

Proqramla bağlı sual və təkliflərinizi v.askerov@csc.gov.az ünvanına göndərməyinizi xahiş edirik

**DÜNYANIN, ƏSASƏN DƏ AZƏRBAYCANIN TARİXİ,
COĞRAFIYASI, MƏDƏNİYYƏTİ, MÜASİR BEYNƏLXALQ
MÜNASİBƏTLƏRİ ÜZRƏ PROQRAM
(8 və 9-cu təsnifat inzibati vəzifələr üzrə)**

İbtidai icma cəmiyyəti

Daş dövrü. Azərbaycanda tunc və dəmir dövrləri.

Azərbaycan qədim dövrdə

Manna dövləti: Manna dövlətinin yaranması və yüksəlişi; Mannanın mədəniyyəti. Albaniya dövləti: Albaniya dövlətinin yaranması; Albaniya mədəniyyəti.

Azərbaycan orta əsrlərdə

Azərbaycan III-VII əsrlərdə: Girdiman (Aqvan) knyazlığı; III-VII əsrlər Azərbaycan mədəniyyəti. Azərbaycan ərəb xilafətinin tərkibində: Cavanşirin Albaniyanın müstəqilliyini qoruyub saxlamaq uğrunda mübarizəsi; Azərbaycanda islam dininin yayılması; Babəkin başçılığı ilə xalq azadlıq hərəkatı; Azərbaycan xalqının təşəkkülü; Kitabı-Dədə Qorqud. Azərbaycan dövlətçiliyinin bərpası (IX-XI əsrlər): Sacilər dövləti. Azərbaycan Atabəylər (Eldənizlər) dövləti: Atabəylər dövlətinin yaranması; Atabəylər dövlətinin zəifləməsi. XI-XII əsrlərdə Azərbaycan mədəniyyəti: Azərbaycan intibah mədəniyyəti; XI-XII əsrlərdə Azərbaycan memarlığı. Şirvanşahlar dövləti. Şəki hakimliyi (XIII-XIV əsrlər). XIII-XIV əsrlər Azərbaycan mədəniyyəti: Təbriz universiteti; elmin inkişafı; memarlıq, incəsənət. Qaraqoyunlu dövləti: Qaraqoyunlu dövlətinin yaranması; Qaraqoyunluların Şirvanşahlarla və Teymurilərlə münasibətləri. Ağqoyunlu dövləti: Ağqoyunlu dövlətinin yaranması; Ağqoyunlu dövlətinin xarici siyasəti; Avropa ölkələri ilə münasibətlər. XV əsr Azərbaycan mədəniyyəti. Azərbaycan Səfəvi dövləti XVI əsrin birinci yarısında: Səfəvi dövlətinin yaranması; Səfəvi dövlətinin imperiyaya çevrilməsi; Çaldıran döyüşü; Azərbaycanın birləşdirilməsi prosesinin başa çatması. Azərbaycan XVI əsr – XVII əsrin birinci yarısında Azərbaycan mədəniyyəti.

Azərbaycan yeni dövrdə

Azərbaycan XVIII əsrdə. Xanlıqlar: I Pyotrun Xəzəryanı bölgələrə yürüşü; 1724-cü il İstanbul müqaviləsi; ermənilərin ilk dəfə Azərbaycana köçürülməsi; Şəki xanlığı; “Qızılqaya xəyanəti”; Qarabağ xanlığı; İrəvan xanlığı; Gəncə xanlığı. Azərbaycanın bölüşdürülməsi: XVIII əsrin sonu - XIX əsrin əvvəllərində Azərbaycanın daxili və beynəlxalq vəziyyəti; Birinci Rusiya - İran müharibəsi; Azərbaycanın Rusiya və İran arasında bölüşdürülməsinin ikinci mərhələsi; İkinci Rusiya-İran müharibəsi. Azərbaycan XIX əsrin 30-50-ci illərində: Şimali Azərbaycana ermənilərin kütləvi şəkildə köçürülməsi; rusların məskunlaşması; alman koloniyalarının yaradılması; Rusiya

müstəmləkəçiliyi əleyhinə üsyanlar; Quba üsyanı. Azərbaycan XIX əsrin ikinci yarısında: millətin təşəkkülü. Azərbaycan XX əsrin əvvəllərində: çarizmin Şimali Azərbaycanda milli qırğın siyasəti; Şimali Azərbaycanda milli-demokratik hərəkət; Cənubi Azərbaycan İran inqilabının mərkəzi kimi. XVII əsrin ikinci yarısı – XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan mədəniyyəti: XVII əsrin ikinci yarısı Azərbaycan memarlığı; XVIII əsr Azərbaycan mədəniyyəti; XIX əsrdə Azərbaycan elminin inkişafı, milli mətbuatın təşəkkülü, teatr, musiqi memarlığı; XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanda mətbuat, incəsənətin inkişafı. Azərbaycan Birinci dünya müharibəsi illərində: Qafqaz cəbhəsində hərbi əməliyyatlar; erməni quldurlarının azərbaycanlılara qarşı vəhşilikləri; Şimali Azərbaycanda milli-azadlıq hərəkəti.

Azərbaycan ən yeni dövrdə

Azərbaycan iki dünya müharibəsi arasındakı dövrdə

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti: 1918-ci il mart soyqırımı; Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması; Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin dövlət quruculuğu; sosial-iqtisadi tədbirlər; ordu quruculuğu; mədəni quruculuq; erməni təcavüzünə qarşı mübarizə; İrəvanın ermənilərə verilməsi; xarici siyasət; beynəlxalq aləmdə tanınmaq uğrunda mübarizə; aprel istilasası. Şimali Azərbaycanda sovet rejiminin bərqərar olması: Şimali Azərbaycanda sovet rejiminin qurulması; sovet rejiminə qarşı müqavimət hərəkəti və üsyanlar; Gəncə üsyanı; Azərbaycanın ərəzi bütövlüyünə qarşı yeni qəsdlər; Azərbaycanda sovet milli siyasəti; DQMV və Naxçıvan MSSR-in yaradılması; ədəbiyyat və incəsənət; dinin təqib olunması. Azərbaycan SSR İkinci dünya müharibəsi illərində: Azərbaycan döyüşçüləri ön cəbhədə, antifaşist müqavimət hərəkətində; partizan hərəkəti; Azərbaycan SSR-in mədəniyyəti müharibə illərində.

Azərbaycan ikinci dünya müharibəsindən sonrakı dövrdə

Azərbaycan 1940-cı illərin ikinci yarısı - 60-cı illərdə: azərbaycanlıların Qərbi Azərbaycan torpaqlarından (Ermənistan SSR ərazisindən) deportasiyası; 1950-ci illərin ortaları - 1960-cı illərdə siyasi sistemin təkmilləşdirilməsi; 1940-1960-cı illərdə mədəniyyət. Azərbaycan SSR 1960-cı illərin sonu - 1980-ci illərdə: Heydər Əliyevin Azərbaycan KP MK-nın Birinci katibi təyin edilməsi; respublikada idarəçiliyin gücləndirilməsi, iqtisadi və sosial yüksəliş. iqtisadi və sosial dirçəliş; 1960-cı illərin sonu - 1980-ci illərdə mədəniyyət. Cənubi Azərbaycan İkinci dünya müharibəsi və ondan sonrakı dövrdə: Cənubi Azərbaycanda Milli hökumətin yaranması və fəaliyyəti; milli hökumətin yaranması ilə Cənubi Azərbaycanda demokratik hərəkətin üçüncü mərhələsi başlandı; mədəniyyət. Azərbaycan SSR “Yenidənqurma” dövründə (1980-ci illərin ikinci yarısı - 90-cı illərin əvvəlləri): sovet sisteminin iflası; milli

zəmində qarşıdurma; qondarma Dağlıq Qarabağ problemi; xalq hərəkatı. Azərbaycan dövlətçiliyinin bərpası. Müstəqilliyin möhkəmləndirilməsi uğrunda mübarizə: Azərbaycan dövlət müstəqilliyinin bərpası; Qarabağ müharibəsi; siyasi böhranın dərinləşməsi; müstəqilliyin möhkəmləndirilməsinə qarşı törədilən maneələr; milli qurtuluş - ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycan Respublikasının Ali Sovetinin sədri seçilməsi; siyasi sabitlik və milli dövlətçiliyi möhkəmləndirmək uğrunda mübarizə; bazar iqtisadiyyatına doğru; xarici siyasətdə uğurlar; milli-mədəni dirçəliş.

Əsas ədəbiyyat:

1. *«Tarix» Abituriyentlər üçün vəsait. TQDK. Bakı – 2007, 2008.*
2. *Azərbaycan tarixi. 11-ci sinif üçün dərslik. Bakı, 2009.*

Əlavə ədəbiyyat:

1. *Azərbaycan tarixi. 6-cı sinif üçün dərslik. Bakı, 2005-2008.*
2. *Azərbaycan tarixi. 7-ci sinif üçün dərslik. Bakı, 2005-2009.*
3. *Azərbaycan tarixi. 8-ci sinif üçün dərslik. Bakı, 2005-2009.*
4. *Azərbaycan tarixi. 9-cu sinif üçün dərslik. Bakı, 2005-2009.*
5. *Azərbaycan tarixi. 10-cu sinif üçün dərslik. Bakı, 2005-2009.*

Azərbaycan Respublikasının fiziki coğrafiyası

Azərbaycan Respublikasının təbii şəraiti: Azərbaycan Respublikasının coğrafi mövqeyi, relyefi, faydalı qazıntıları. Daxili suları: Kür, Araz və Samur çayları. Xəzər dənizi, onun canlılar aləmi və problemləri. Təbiətin mühafizəsi. Azərbaycan Respublikasının fiziki-coğrafi rayonlaşdırılması: Böyük Qafqaz, Kür dağarası çökəkliyi, Kiçik Qafqaz, Lənkəran, Orta Araz (Naxçıvan) təbii vilayətləri və fiziki-coğrafi rayonları.

Azərbaycan Respublikasının iqtisadi və sosial coğrafiyası

Təsərrüfatın ərazi təşkilinə təbii şəraitin təsiri: Azərbaycan Respublikasının iqtisadi coğrafi mövqeyi, təbii şəraiti, təbii ehtiyatları, əhalisi və əmək ehtiyatları. Təsərrüfat sahələrinin coğrafiyası: təsərrüfatın ümumi səciyyəsi, xarici iqtisadi əlaqələr. Azərbaycan Respublikasının iqtisadi-coğrafi rayonları: iqtisadi-coğrafi rayonlaşdırma.

Dünyanın iqtisadi və sosial coğrafiyası

Dünyanın müasir siyasi xəritəsi. Beynəlxalq təşkilatlar. Təbii resurslar və onların təsnifatı. Dünya əhalisinin tərkibi, yerləşməsi, məskunlaşma formaları və miqrasiyası.

Türk dünyası ölkələrinin coğrafiyası

Müasir türk dünyası: türk dünyası anlayışı, dünya elm və mədəniyyətində türk xalqlarının yeri. Türk dövlət və qurumları. Türk dünyası ölkələrinin əhalisi və əmək ehtiyatları.

Əsas ədəbiyyat:

1. «Coğrafiya» Abituriyentlər üçün vəsait. TQDK. Bakı – 2008

Əlavə ədəbiyyat:

1. B.Ə.Budaqov, Y.Ə.Qəribli. Azərbaycan Respublikasının fiziki coğrafiyası VIII sinif. Bakı, 2007.

2. N.N.Allahverdiyev, Ş.Y.Göyçaylı, Ş.Q.Dəmirqayayev, N.H.Əyyubov. Azərbaycan Respublikasının iqtisadi və sosial coğrafiyası VIII sinif. Bakı, 2007.

3. T.P.Gərayzadə. Coğrafiya (Dünyanın iqtisadi və sosial coğrafiyası) IX sinif. Bakı, 2007.

4. M.A.Müseiyibov, V.Ə.Əfəndiyev, N.S.Seyfullayeva. Türk dünyasının coğrafiyası XI sinif. Bakı, 2007.

Proqramla bağlı sual və təkliflərinizi a.aliyev@csc.gov.az ünvanına göndərməyinizi xahiş edirik.